

COL·LABORACIONS

Presentació a Ripoll del llibre Història social de l'Excursionisme català

El dia 24 de febrer de 1996, en el marc del segon Congrés de Cultura Popular i Tradicional Catalana (àmbit Cultura Excursionista), que va tenir lloc a Ripoll, es va fer la presentació del llibre *Història social de l'excursionisme català. Dels orígens a 1936*, del consoci Francesc Roma i Casanovas.

La presentació de l'autor va anar a càrrec de Martí Boada i va ser presidida per l'Honorable Senyor Joan Vidal i Gayolà, president del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana, comptant amb la presència de Ramon Llorens en representació de la Direcció General de l'Esport i de Jordi Icart en nom de l'Agrupació Excursionista.

A més, Francesc Roma presentà tres esmenes al text marc que es discutia dins les jornades, i hi defensà una comunicació titulada "*És mort, l'excursionisme?*", que considerem interessant de reproduir en aquestes planes.

És de lamentar la poca assistència a la presentació, i al congrés en general, tant de membres de la nostra entitat, com d'excursionistes d'altres clubs. Semblaria que això de que l'excursionisme té alguna cosa a veure amb la cultura ja ha passat a la història, i que tots ple-gats ja no estem per romanços.

I És mort, l'excursionisme ?

Comunicació presentada en el II Congrés de Cultura Popular i Tradicional Catalana. Àmbit de la Cultura Excursionista. Celebrat a Ripoll, el dissabte i diumenge 24 i 25 de febrer de 1996.

L'excursionisme ha sofert un canvi tan important en els darrers anys que ja pràcticament podem afirmar que no existeix com a tal. Evidentment, aquesta afirmació no vol pas dir que no hi hagi gent que es qualifiqui d'excursionista, ni tampoc que ho pensi que ningú es mereix aquest qualificatiu. El que passa és que, si ens ho mirem fredament, veurem que allò que històricament ha estat l'excursionisme, avui dia "ja no es porta". Paradoxalment, l'excursionisme català, a final del segle XX, és un cadàver que té una bona salut. Com a col·lectiu d'individus és un dels esports més practicats al nostre país, però això no ens ha d'encegar i amagar-nos una realitat que, si em permeteu, vull qualificar de punyent.

La quantitat de persones que s'hi dediquen, com a esport, és molt elevada. Només als dos Vallès hi ha gairebé dotze mil practicants vinculats a la FEEC. Alguns actes assoleixen reunir grans quantitats de gent i cada dia més veiem créixer nous establiments dedicats a aquesta pràctica. On és, doncs, aquest cos en descomposició?

La realitat actual del nostre excursionisme és que és un fet capaç de moure molta gent, però només com a activitat esportiva. Aquell excursionisme militant, que havia clamat per la pàtria, per la llibertat, per la llengua...aquell excursionisme que no era només

excursionisme, aquell excursionisme *ja* no existeix. Aquell excursionisme és el que ha mort, el que ja no existeix.

El procés ve de lluny, de principi de segle com a mínim. Va ser en aquells anys que es va encarrilar la pràctica esportiva a la muntanya dins del fet excursionista (curses atlètiques, esquí, escalada, etc.). De fet, el pols entre les dues tendències apareix gairebé des dels primers dies, però amb el canvi de segle s'entra en una fase diferent: l'excursionisme cultural científic, jocfloralista necessita pactar amb l'excursionisme esportiu per no desaparèixer. Els autors que visqueren aquell procés donen fe que l'esport es convertia en la taula de salvació d'aquell excursionista que tant havia fet per la nostra pàtria. Més encara: en aquells dies, fer esport era fer pàtria, era mantenir en forma una ciutadania; no es podia rejevenir la nació sense rejevenir els seus habitants.

Però ha passat el temps. Avui fer esport té poc a veure amb fer pàtria (si ser del Barça és ser patriota, me'n declaro objector). La pàtria va per altres camins: la política, les associacions cíviques... I l'excursionisme no esportiu, l'excursionisme patriòtic, apolític, l'excursionisme que havia clamat per evitar els estralls al bosc del Gresolet o al monestir de Ripoll, que havia salvat les columnes romanes de Barcelona, cada dia és més oblidat. Envelleix a mesura que ho fan els seus practicants i difícilment atreu els nous. La joventut reclama acció, escalada, espeleologia, descensos atrevits, adrenalina, demana drets personals, llibertat, però ja no amnistia ni estatut. Fins a un punt que això ja comença a fer pudor de resclosit.

Si l'excursionisme fos el que hauria de ser, vist el que històricament ha estat, avui no podria consentir tantes pistes de muntanya que no duen enlloc, tantes estacions d'esquí, tants nous projectes irracionals de construcció de noves carreteres, tants vehicles tot terreny fora d'òrbita... Però, com que si no és mort poc li'n falta, l'excursionisme no s'atreveix a aixecar la veu, conscient que serien amenaces en va, sense possibilitat de fer-les complir. Si fos el que hauria de ser, plantaria cara als acadèmics centralistes que creuen que la seva pseudociència pot ajudar a esvalotar el galliner de la convivència catalana, ajudaria els que s'oposen al quart cinturó, acudiria tots a una a apagar els incendis forestals; en definitiva, seria l'avantguarda de la lluita ecologista. I no ho fa, no ho és. Voleu un símptoma més clar que la seva mort? Si no és l'excursionisme qui ha de vetllar perquè el medi ambient, la muntanya, la platja, les carenes, les serres dites sense importància es conservin en el millor estat, ja em direu qui ho ha de fer. Les accions excursionistes, poques i mal coordinades, són l'expressió d'un cos que s'està morint.

Però si dic que l'excursionisme *ja* no existeix, que és mort, és també per una altra raó. Aquesta és que al final del segle XX, a Catalunya, aquest fet social ha perdut el seu paper, esquinçat en diferents parts, cap de les quals no es pot qualificar d'excursionisme.

